
Draagvlakonderzoek verlenging AZC Hardenberg

Inwonerspeiling naar de ervaringen met de opvang van
asielzoekers in het AZC Hardenberg en het draagvlak
voor mogelijke verlenging

Colofon

Uitgave

I&O Research

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
020 308 48 00
www.ioresearch.nl

Rapportnummer

2020/102

Datum

Juni 2020

Opdrachtgever

Gemeente Hardenberg

Auteurs:

Jaap Bouwmeester
Frank ten Doeschot
Davinia Wilson

Inhoudsopgave

	Pagina
Samenvatting en conclusies	3
1. Inleiding	7
2. Ervaringen en overlast	9
3. Draagvlak	20
Bijlage: Verantwoording	31

Draagvlakonderzoek verlenging AZC Hardenberg

Samenvatting en conclusies

Samenvatting en conclusies

Achtergrond, doel en uitvoering van het onderzoek

In 2016 en 2018 zijn in opdracht van de gemeente Hardenberg door middel van de Veiligheidsmonitor effectmetingen uitgevoerd naar de ervaren overlast en onveiligheidsgevoelens die met het AZC samenhangen.

Nu er een besluit moet worden genomen over het wel of niet continueren van het AZC, heeft Hardenberg een nieuw onderzoek laten uitvoeren; met een iets andere insteek. Het richt zich op het zo breed mogelijk inventariseren van ervaringen (zowel positief als negatief), knelpunten en argumenten voor eventuele voortzetting of sluiting van het AZC. Vanwege het participatieve karakter is aan *alle* huishoudens in de direct omliggende buurtschappen en wijken de gelegenheid geboden hun ervaringen met het AZC en meningen over de opvang te delen met de gemeente.

Het onderzoek is uitgevoerd door middel van een online peiling die door 838 inwoners is ingevuld. Daarmee is er van een op de vijf huishoudens in het onderzoeksgebied respons ontvangen. Uit een vergelijking met de eerdere onderzoeken blijkt dat met name inwoners met een uitgesproken mening over het AZC aan het onderzoek hebben deelgenomen. De uitkomsten geven een goed en compleet overzicht van wat er leeft, maar zijn niet persé representatief voor de gehele bevolking van het onderzoeksgebied. In de rest van dit rapport spreken we dan ook van respondenten om de groep inwoners aan te duiden die de vragenlijst heeft ingevuld.

Belangrijkste uitkomsten en conclusies

Hieronder zijn de belangrijkste uitkomsten samengevat aan de hand van de onderzoeksvragen.

Wat zijn de ervaringen van inwoners met het AZC en haar bewoners? Wat zijn de positieve ervaringen? Wat zijn de negatieve ervaringen?

Driekwart van de respondenten heeft eigen ervaringen met het AZC en van hen heeft de helft contact gehad met bewoners. Er zijn meer respondenten met (voornamelijk) negatieve ervaringen met de bewoners van het AZC ten opzichte van degenen met (voornamelijk) positieve ervaringen.

- De *positieve ervaringen* betreffen vooral de vriendelijkheid van de bewoners van het AZC, de samenstelling van de bewoners (veel gezinnen), de open dag van het AZC en de moeite die bewoners doen om zich aan te passen.
- De *negatieve ervaringen* hebben vooral betrekking op overlast, een onveilig gevoel, gevaarlijke situaties in het verkeer en groepen mannen die intimiderend zijn en vrouwen lastigvallen.

Wat vindt de inwoner er in het algemeen van dat Hardenberg asielzoekers opvangt? En, vindt de inwoner het acceptabel dat er in zijn/haar woonomgeving een AZC is?

Over het geheel genomen, zijn meer respondenten positief dan negatief over het opvangen van asielzoekers in de gemeente Hardenberg. En over de opvang van asielzoekers in Nederland is een meerderheid positief. Naarmate de opvang van asielzoekers 'dichterbij' komt, wordt de steun minder. Want over de aanwezigheid van een AZC in hun woonomgeving zijn meer respondenten negatief dan positief. In de ruimtelijke ordening wordt dit NIMBY (Not In My BackYard) genoemd: betrokkenen zien in dat initiatieven noodzakelijk of wenselijk zijn, maar willen er in hun eigen 'achtertuin' liever geen last van hebben.

Heeft de inwoner overlast van het AZC? Ervaart de inwoner een onveilig gevoel door de aanwezigheid van het AZC?

Iets meer dan de helft van de respondenten ervaart wel eens overlast door de bewoners van het AZC. De ervaren overlast doet zich meestal niet in directe omgeving van het AZC voor maar in het centrum van Hardenberg, in het winkelcentrum of elders in de buurt of wijk. De ervaren overlast bestaat vooral uit een onveilig gevoel, geluidsoverlast, dreiging, lastigvallen van vrouwen, groepsvorming, verkeershinder, agressief gedrag en rondhangen op straat. De afstand tot het AZC heeft geen directe relatie met de mate van ervaren overlast, omdat deze overlast zich voornamelijk voordoet buiten de directe omgeving van het AZC. Respondenten die veel overlast ervaren, hebben een verhoogde kans om zich onveilig te voelen door de aanwezigheid van het AZC.

In totaal voelt een op de zeven respondenten zich vaak onveilig vanwege bewoners van het AZC.

Hoe wordt de informatievoorziening gewaardeerd? En, is de inwoner tevreden over het optreden van de gemeente en politie bij eventuele overlast en onveilige situaties?

De gemeentepagina in De Toren is de belangrijkste bron van informatie over het AZC, gevolgd door regionale media en mensen in de omgeving van de respondenten. De respondenten zijn sterk verdeeld in hun tevredenheid over de informatievoorziening. De belangrijkste reden voor ontevredenheid over de informatievoorziening is het gebrek aan transparantie: men heeft het idee dat de negatieve gebeurtenissen worden verzwegen en alleen positieve berichten naar buiten komen.

Er is een sterke samenhang tussen de tevredenheid over de informatievoorziening en de tevredenheid over het optreden van politie en gemeente bij overlast en onveilige situaties. Voor een inwoner die tevreden is over de informatievoorziening geldt dat er een grotere kans is dat hij/zij vindt dat de politie en gemeente adequaat optreden en vice versa.

In het algemeen zijn er twee keer zoveel respondenten die vinden dat de politie en de gemeente adequaat optreden bij overlast en bij onveilige situaties bij AZC Hardenberg dan respondenten die het hier niet mee eens zijn.

Wat is de houding van inwoners ten aanzien van mogelijke verlenging? Welke voorwaarden stellen inwoners bij eventuele verlenging van de opvang van asielzoekers?

De helft van de respondenten staat (onder voorwaarden) positief tegenover verlenging van de termijn van vijf jaar; drie van de tien respondenten stellen wel voorwaarden aan de verlenging. Een bijna net zo grote groep van 45 procent is negatief over het voortzetten van het AZC. Hardenberg. Aan alle respondenten, ongeacht de houding ten aanzien van mogelijke verlenging, is gevraagd welke voorwaarden zij belangrijk vinden bij voortzetting van het AZC.

De belangrijkste voorwaarden betreffen waarborgen voor de veiligheid van de omwonenden, het optreden tegen overlast en het uitsluitend opvangen van vluchtelingen uit onveilige landen (en dus geen economische vluchtelingen).

Respondenten die *positief* tegenover verlenging van het AZC staan, geven aan dat het wel belangrijk is dat de asielzoekers goed begeleid worden bij integratie en deelname aan de samenleving. Voor degenen die *positief onder voorwaarden* zijn, is van belang dat er niet alleen mannen maar vooral gezinnen worden opgenomen, de asielzoekers zich aanpassen aan de Nederlands normen en waarden en beter integreren. Degenen die *negatief* tegenover verlenging van het AZC staan, geven aan dat er meer

openheid/transparantie moet zijn over wat er zich in het AZC afspeelt, er moet meer toezicht komen en er dient een avondklok te worden ingesteld om te voorkomen dat bewoners van het AZC zich 's avonds en 's nachts op straat ophouden en overlast veroorzaken.

Draagvlakonderzoek verlenging AZC Hardenberg

Hoofdstuk 1

Inleiding

Aanleiding, doel en onderzoeksvragen

Aanleiding, doel en onderzoeksvragen

Aanleiding

In oktober 2016 opende het AZC Hardenberg de deuren. De locatie staat net buiten de bebouwde kom van Hardenberg in de buurtschap Heemserveen. De gemeenteraad van Hardenberg moet in 2020 een besluit nemen over het wel of niet continueren van het AZC. Daarvoor worden evaluatiegesprekken gevoerd met diverse stakeholders, waaronder bewoners. Vanwege het coronavirus kunnen voorlopig geen fysieke bijeenkomsten worden georganiseerd. Daarom is gezocht naar een digitaal alternatief en gevonden in de vorm van een online inwonersenquête.

Doel

Het doel van het onderzoek is *het bieden van inzicht in de ervaringen van inwoners met de opvang van asielzoekers in het AZC Hardenberg en wat het draagvlak is voor mogelijke verlenging*. Hierbij moet er aandacht zijn voor zowel principiële als meer praktische aspecten, en vooral gericht op het inventariseren en duiden van ervaringen, knelpunten en oplossingen.

Informatie over de uitvoering van het onderzoek en de respons is na te lezen in de bijlage 'Verantwoording' (p. 31).

Onderzoeksvragen

Binnen deze context zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Wat vindt de inwoner er in het algemeen van dat Hardenberg asielzoekers opvangt?
- Vindt de inwoner het acceptabel dat er in zijn/haar woonomgeving een AZC is?
- Wat zijn de ervaringen van inwoners met het AZC en haar bewoners? Wat zijn de positieve ervaringen? Wat zijn de negatieve ervaringen?
- Heeft de inwoner overlast van het AZC? Ervaart de inwoner een onveilig gevoel door de aanwezigheid van het AZC?
- Is de inwoner tevreden over het optreden van de gemeente en politie bij eventuele overlast en onveilige situaties?
- Op welke manier komen inwoners nu aan informatie over het AZC, en hoe wordt de informatievoorziening gewaardeerd?
- Wat is de houding van inwoners ten aanzien van mogelijke verlenging?
- Welke voorwaarden vinden inwoners zelf belangrijk bij verlenging van de opvang van asielzoekers?

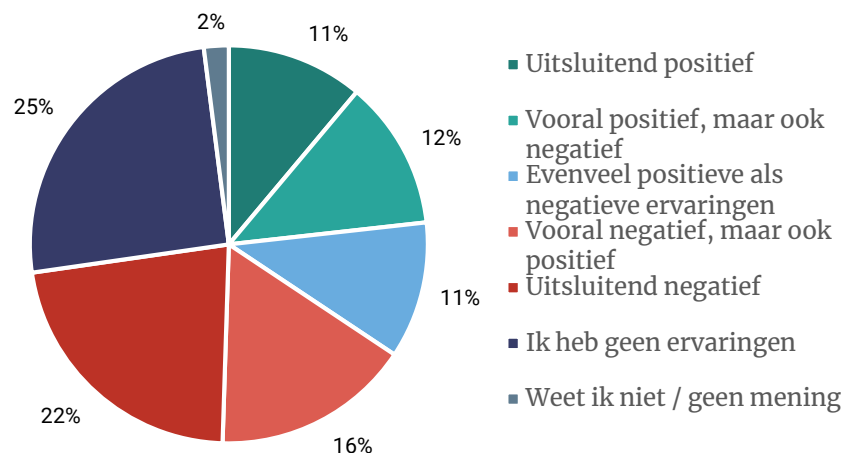
Hoofdstuk 2

Ervaringen en overlast

- Persoonlijke ervaringen en contact
- Ervaren overlast en onveiligheid
- Gevolgen voor de omgeving
- Optreden bij overlast en informatievoorziening

Persoonlijke ervaringen

Driekwart van de respondenten heeft ervaringen met het AZC Hardenberg. Voor bijna een kwart waren deze ervaringen (vooral) positief. Bijna vier van de tien hadden (vooral) negatieve ervaringen. Een op de tien had evenveel positieve als negatieve ervaringen.

Figuur 1: Wat zijn uw eigen ervaringen met het AZC Hardenberg? (n=838)

Positieve ervaringen

Deelnemers met (vooral) positieve ervaringen noemen als voorbeeld onder andere dat bewoners van het AZC veelal vriendelijke mensen zijn die groeten in het voorbijgaan, die hun best doen zich aan te passen en bij te dragen aan de maatschappij. Het wordt als positief gezien dat er veel gezinnen in de opvang wonen. Anderen noemen het buddyproject en de open dag, en vinden het goed dat mensen worden geholpen.

“Benaderbaar personeel, geven rondleidingen en voorlichting aan inwoners. Contact met gezinnen met kinderen op het AZC is prima.”

Negatieve ervaringen

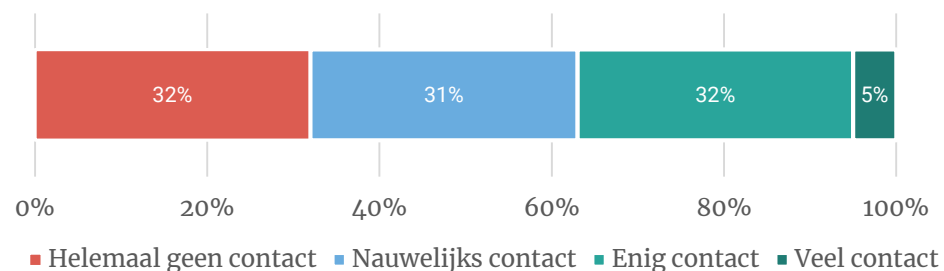
Negatieve ervaringen betreffen met name een gevoel van onveiligheid en overlast. Er wordt genoemd dat er meer winkeldiefstal, rommel, intimidatie en (geluids)overlast is door de bewoners van het AZC. Zij houden geen 1,5 meter afstand i.v.m. het Coronavirus. Onbekendheid met de verkeersregels leidt tot gevaarlijke situaties, de politie is vaak te zien bij het AZC, vrouwen worden lastiggevallen door vooral groepen mannen. Men heeft het idee dat de bewoners vooral ‘gelukszoekers’ zijn uit veilige landen.

“Teveel mensen zijn daar gestrest; verveling slaat toe en dan gaan ze rare dingen doen, ze kennen het leefklimaat niet houden zich niet aan onze regels en worden dan gevaarlijk voor onze leefomstandigheden. De politie moet dan ook vaak te hulp geroepen worden enz.”

Persoonlijk contact

Het aandeel respondenten dat contact heeft gehad met bewoners van het AZC, bijvoorbeeld door een bezoek te brengen aan het AZC, een gesprek te voeren met één van de bewoners of te groeten in het voorbijgaan, is beperkt: vijf procent zegt veel contact te hebben gehad, één op de drie had enig contact. Bijna twee derde (63%) heeft nauwelijks of geen contact gehad met bewoners van het AZC.

Figuur 2: Heeft u zelf contact gehad met bewoners van het AZC? (n=838)

Wanneer er wel contact was, betrof het vooral het groeten van elkaar in het voorbijgaan, in mindere mate is er gesproken met bewoners van het AZC. Andere genoemde vormen van contact zijn contacten met asielzoekers in de kerk, op het werk of op school van de kinderen. Een aantal respondenten geeft aan op een negatieve manier contact te hebben gehad met bewoners van het AZC door hen aan te spreken op ongewenst gedrag.

Figuur 3: Waaruit bestond dit contact? Meerdere antwoorden mogelijk (percentagebasis: respondenten die contact hebben gehad met bewoners van het AZC; n=567)

Andere vormen van contact:

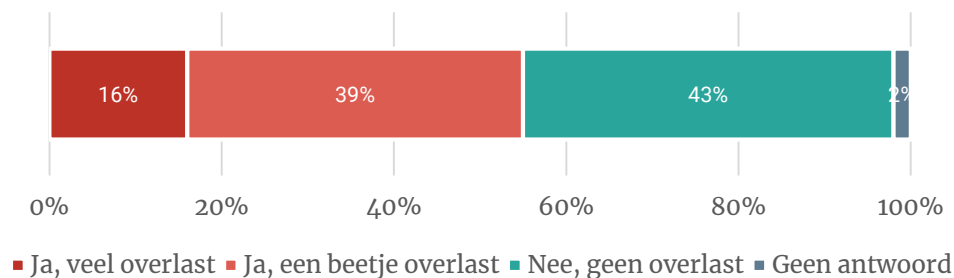
“Ken iemand van het AZC die bij onze vereniging kwam helpen en uiteindelijk een verblijfsvergunning heeft gekregen!”

“Bewoners aangesproken op hun gedrag. Afval niet in afvalbak gooien terwijl de afval bak 2 meter van hun af staat bij het bushokje”

Ervaren overlast

Meer dan de helft (55%) van de respondenten ervaart wel eens overlast door bewoners van het AZC Hardenberg. De afstand tot het AZC heeft geen directe relatie met de mate van ervaren overlast, omdat deze overlast zich voornamelijk voordoet buiten de directe omgeving van het AZC. Want de meeste overlast wordt ervaren in het centrum van Hardenberg (31%), in de eigen straat (8%), buurt (19%) of wijk (18%), of in het winkelcentrum in de wijk (14%). De ervaren overlast in/rondom het AZC (3%) is beperkter.

Figuur 4: Ervaart u wel eens overlast door bewoners van het AZC Hardenberg? (n=838)

De ervaren overlast bestaat vooral uit geluidsoverlast, dreiging, lastigvallen van vrouwen, groepsvorming, verkeershinder, agressief en onaangepast gedrag, rondhangen op straat en diefstal.

“Als de bewoners naar de winkelstraat gaan voor boodschappen en andere inkopen zijn genoemde bewoners niet altijd even goed op de hoogte van, onder andere, de gedragsregels. Dit levert irritaties op en niet alleen bij mij maar op veel meer mensen. Een voorbeeld hiervan is het niet wachten op je buurt of afval op straat gooien in plaats van een vuilnisbak enz.”

“Intimiderend gedrag, naar je spugen, loop tegenwoordig met een klein alarmsysteem op zak, durf ‘s avonds niet meer alleen naar buiten ben angstig geworden, hoor iedere dag wel politie met sirenes richting het AZC gaan, maar je hoort nooit en leest ook nooit in de media of op 112 Hardenberg wat er is voorgevallen!!

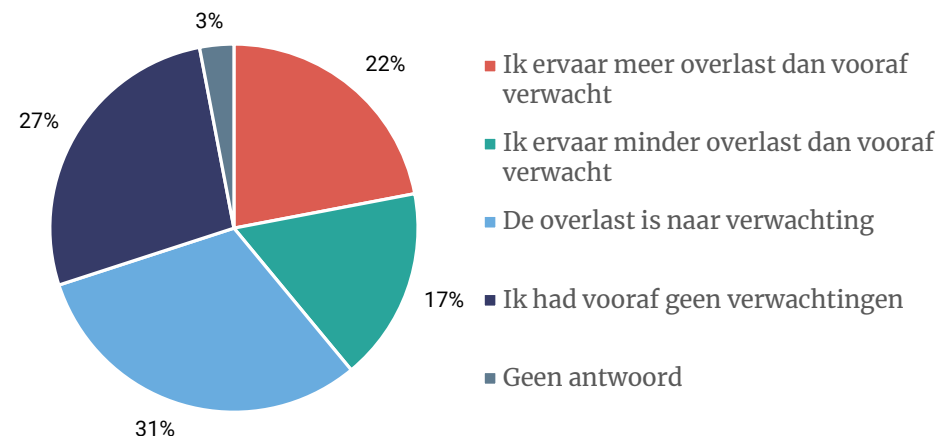
“Veel overlast bij de supermarkt zoals diefstal en zich niet houden aan de regels. Ook in het verkeer veel overlast, ze weten vaak niet waar ze moeten fietsen of lopen wat een gevaar op de weg is. Ook in het uitgaansleven veel overlast, ze zijn vaak handtastelijk en komen met grote groepen mannen. Ook in het centrum op het marktplein zijn ze vaak met grote groepen en zorgen ze voor overlast.”

Verwachte overlast

Meer of minder overlast dan vooraf verwacht?

Terugkijkend naar de verwachtingen die men had bij de opening van het AZC in 2016, geeft ruim een vijfde van de respondenten (22%) aan *meer* overlast van het AZC te ervaren dan vooraf verwacht. Voor 17 procent is de ervaren overlast *minder* dan zij hadden gedacht en drie op de tien zeggen dat de overlast naar verwachting is. Ruim een kwart (27%) van de respondenten had hier vooraf geen verwachtingen over.

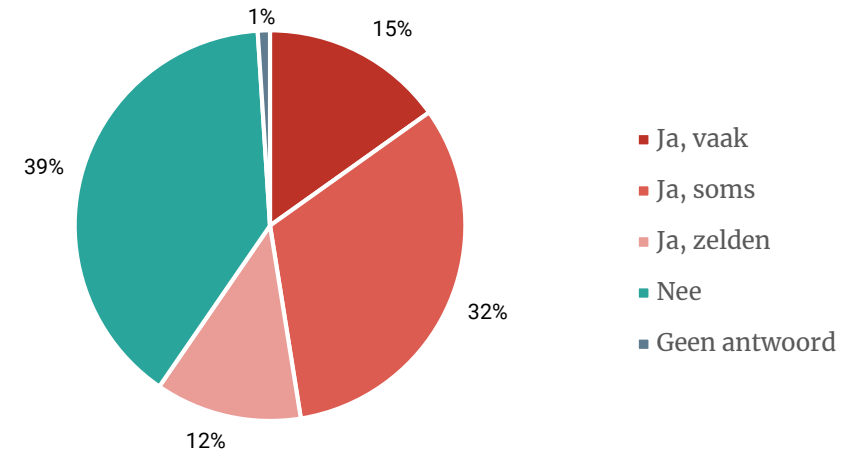

Figuur 5: Ervaart u van het AZC Hardenberg meer of minder overlast dan u vooraf verwachtte? (n=868)

Onveiligheid

Bijna de helft van de respondenten voelt zich wel eens onveilig door de aanwezigheid van het AZC Hardenberg: 15 procent geeft aan zich vaak onveilig te voelen en 32 procent voelt zich soms onveilig. Twaalf procent zegt zich zelden onveilig te voelen, twee op de vijf respondenten voelen zich niet onveilig door het AZC.

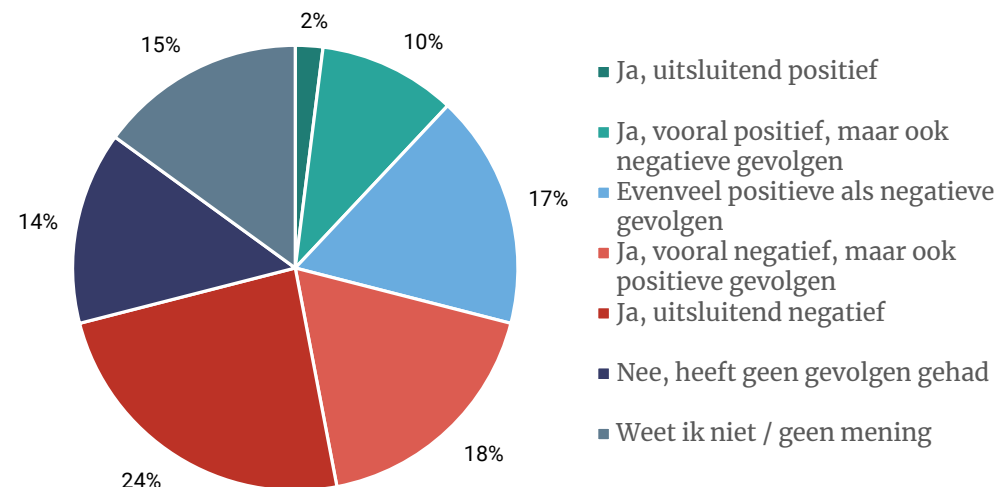
Figuur 6: Voelt u zich wel eens onveilig door de aanwezigheid van het AZC Hardenberg? (n=838)

Gevolgen voor de omgeving

Waar we in deze rapportage eerder ingingen op de persoonlijke ervaringen van de respondenten met het AZC Hardenberg, beschrijven we hier de gevolgen van het AZC voor de omgeving: de eigen woonomgeving en de mensen die daar wonen.

Het aandeel respondenten dat denkt dat het AZC Hardenberg (vooral) positieve gevolgen heeft gehad voor hun eigen woonomgeving (12%) is kleiner dan het aandeel dat (vooral) negatieve gevolgen in hun woonomgeving ziet (42%). Zeventien procent vindt dat er evenveel positieve als negatieve gevolgen zijn, volgens 14 procent heeft de komst van het AZC geen gevolgen gehad voor hun woonomgeving en de mensen die daar wonen.

Figuur 7: Denkt u dat het AZC Hardenberg gevolgen heeft gehad voor uw woonomgeving en de mensen die daar wonen? (n=838)

Positieve gevolgen voor de omgeving

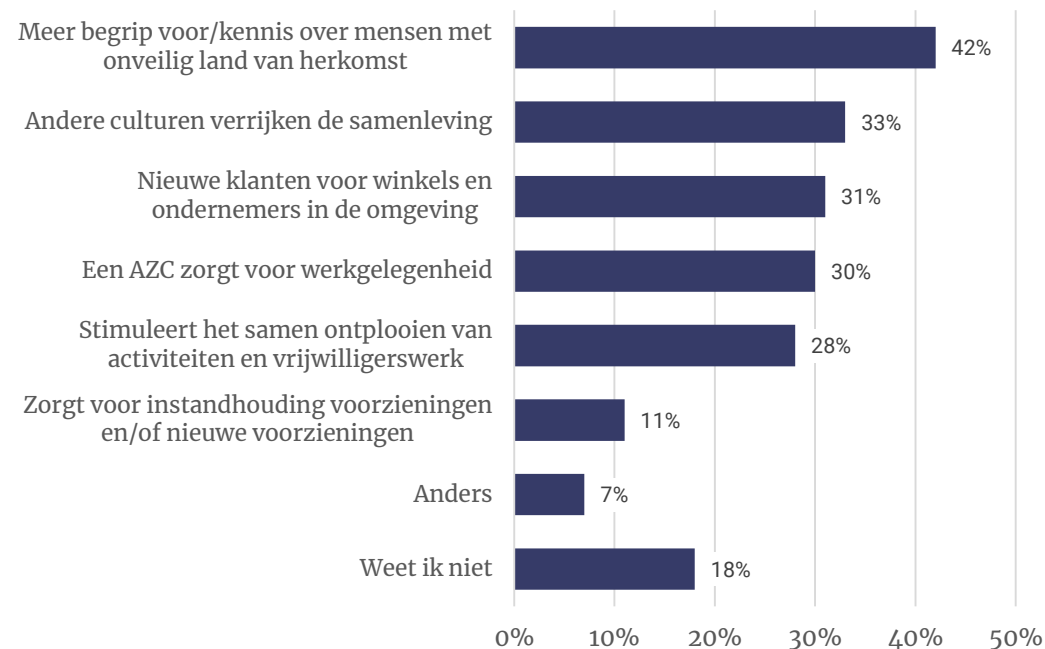
Positieve gevolgen

Bijna de helft van de respondenten ziet (ook) positieve gevolgen in hun woonomgeving door de komst van het AZC. Ruim twee vijfde van hen zien dat er meer begrip voor, en kennis over mensen uit een onveilig land van herkomst is door het AZC, een derde geeft aan dat de komst van andere culturen een verrijking is van de samenleving. (Ruim) dertig procent ziet kansen voor winkels en ondernemers omdat de komst van het AZC voor nieuwe klandizie zorgt, het AZC zelf zorgt voor werkgelegenheid en het brengt mensen samen door het stimuleren van vrijwilligerswerk en het samen ontplooiën van activiteiten.

Andere positieve gevolgen:

“Veel mensen kunnen helpen vanuit hun geloofsovertuiging, dat is prettig voor deze groep.”

“Het is prettig dat de blanke gemeenschap verder kijkt dan hun eigen 'witte bubbel’.”

Figuur 8: Welke positieve gevolgen denkt u dat de komst van het AZC Harderberg heeft gehad voor uw woonomgeving en de mensen die daar wonen? *Meerdere antwoorden mogelijk* (percentagebasis: respondenten die denken dat het AZC (ook) positieve gevolgen heeft gehad; n=392)

Negatieve gevolgen voor de omgeving

Negatieve gevolgen

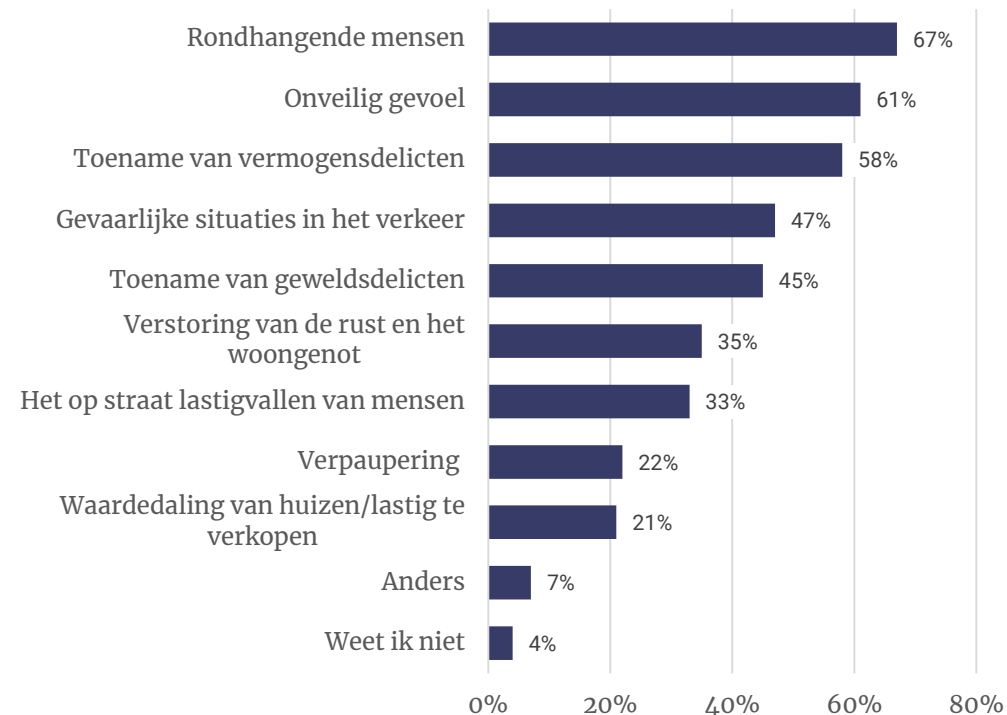
Zeven op de tien respondenten zien (ook) negatieve gevolgen in hun woonomgeving door de komst van het AZC. Vooral rondhangende mensen, een onveilig gevoel en een toename van vermogensdelicten zoals diefstal en woninginbraak zijn volgens hen belangrijke gevolgen van de komst van het AZC. Gevaarlijke situaties in het verkeer en een toename van geweldsdelicten (bijvoorbeeld mishandeling en bedreiging) komt volgens bijna de helft van deze respondenten voor. Andere genoemde negatieve gevolgen zijn o.a. het lastig vallen van vrouwen door de bewoners van het AZC.

Andere negatieve gevolgen:

“Asielzoekers krijgen voorrang op alles.”

“Het bezetten van de bibliotheek houdt mij daar weg.”

“Een komen en gaan van vooral jonge asielzoekers in het Sportcentrum, die niet altijd onze waarden en normen respecteren, vooral niet tegenover vrouwen.”

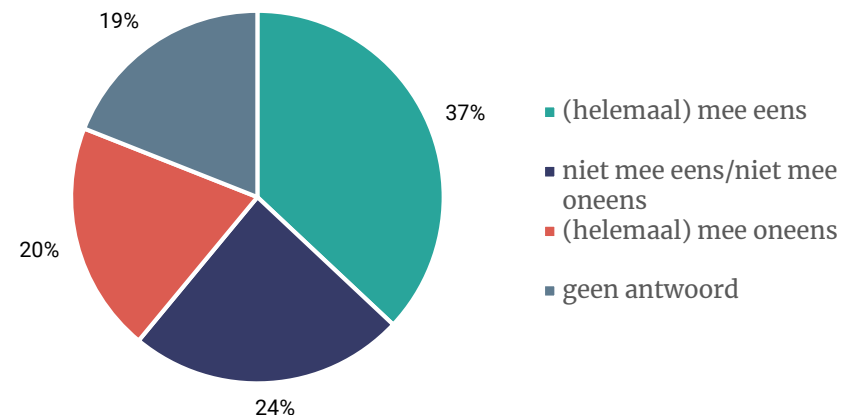
Figuur 9: Welke negatieve gevolgen denkt u dat de komst van het AZC Hardenberg heeft gehad voor uw woonomgeving en de mensen die daar wonen? *Meerdere antwoorden mogelijk* (percentagebasis: respondenten die denken dat het AZC (ook) negatieve gevolgen heeft gehad; n=579)

Optreden bij overlast

Ruim één op de drie respondenten (37%) is van mening dat de politie en de gemeente adequaat optreden bij overlast van en onveilige situaties bij AZC Hardenberg, een kwart staat hier neutraal tegenover en twintig procent is het met deze stelling oneens. Nog eens (bijna) twintig procent heeft zich hier niet over uitgesproken.

Er is een sterke samenhang tussen de tevredenheid over het optreden van politie en gemeente bij overlast en onveilige situaties en de tevredenheid over de informatievoorziening over het AZC Hardenberg (niet in figuur). Voor een inwoner die tevreden is over de informatievoorziening geldt dat er een grotere kans is dat hij/zij vindt dat de politie en gemeente adequaat optreden en vice versa.

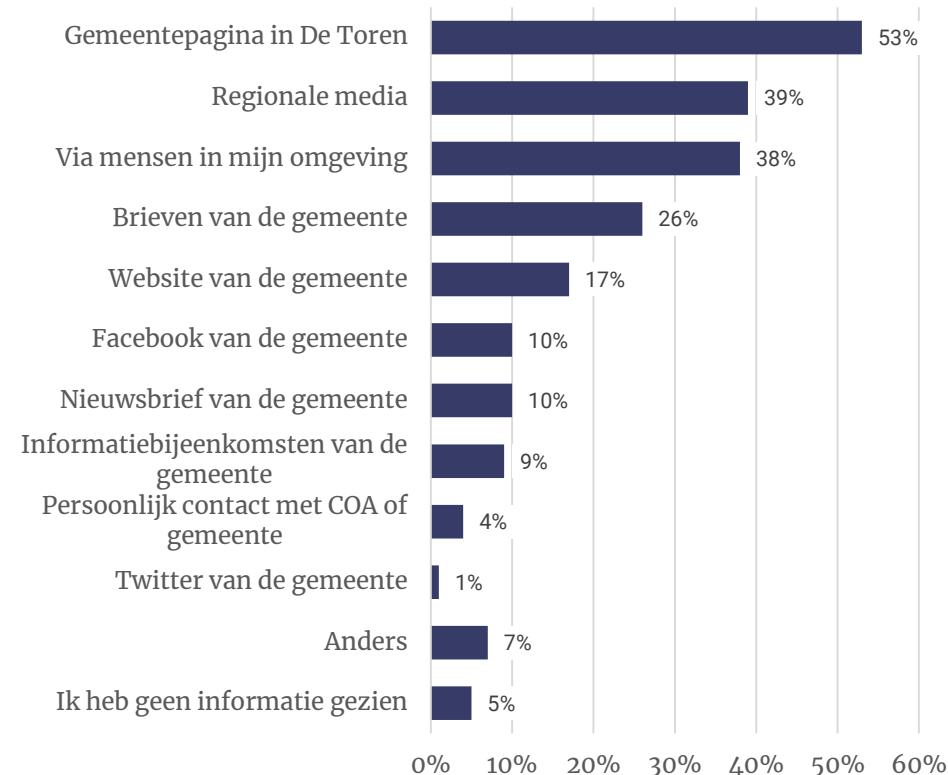
Figuur 10 : Kunt u voor de volgende uitspraak aangeven in hoeverre u het hiermee eens of oneens bent? De politie en de gemeente treden adequaat op bij overlast van en onveilige situaties bij AZC Hardenberg. (n=868)

Informatievoorziening

De gemeentepagina in De Toren is voor de meeste respondenten de belangrijkste bron van informatie geweest over de opvang van asielzoekers in het AZC Hardenberg. Via regionale media (zoals de Stentor of RTV Oost) en via mensen in hun omgeving kwam een kleine veertig procent aan hun informatie over het AZC.

De respondenten zijn verdeeld in de mate waarin zij tevreden zijn over de informatievoorziening over het AZC Hardenberg: 27 procent is hier (zeer) tevreden over, een net zo grote groep is echter (zeer) ontevreden over deze informatievoorziening. Eén op de drie (34%) heeft geen uitgesproken mening hierover en is noch tevreden, noch ontevreden.

Figuur 11: Op welke manieren kwam u aan informatie over de opvang van asielzoekers in het AZC Hardenberg? Meerdere antwoorden mogelijk (n=838)

De belangrijkste redenen voor de ontevredenheid over de informatievoorziening is het gebrek aan transparantie: respondenten hebben het idee dat er veel wordt verzwegen; negatieve gebeurtenissen belanden volgens hen in de doofpot en alleen positieve berichten worden naar buiten gebracht.

“Er wordt maar minimaal gecommuniceerd. En als er gecommuniceerd wordt, hebben we het idee dat er besloten is.”

“Wij krijgen geen directe informatie van gemeente betreffende het AZC. Gaat het goed daar of niet? En wat doet de gemeente Hardenberg om de omgeving veilig te maken? Wij zien alleen maar politie auto's bij de AZC als wij toevallig langs rijden.”

Hoofdstuk 3

Draagvlak

- Opvang asielzoekers
- Houding ten opzichte van verlenging AZC Hardenberg
- Voorwaarden voor verlenging

Opvang asielzoekers

Het feit dat Nederland asielzoekers opvangt, kan op goedkeuring rekenen van de helft van de respondenten, één op de zes vindt dit geen goede zaak.

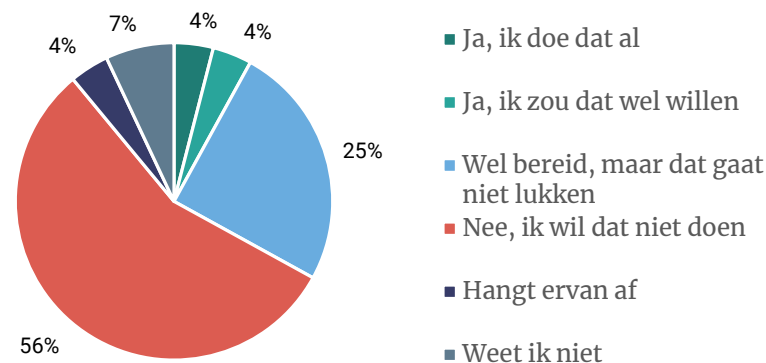
Over de opvang van asielzoekers in de gemeente Hardenberg is het aandeel dat hier positief over is, kleiner (44%); bijna dertig procent staat negatief tegenover de opvang in de gemeente.

Over de aanwezigheid van een AZC in de eigen woonomgeving zijn respondenten het minst positief: , twintig procent is positief over de aanwezigheid van een AZC in hun woonomgeving veertig procent vindt dit geen goede zaak.

Vier procent van de respondenten zet zich momenteel al in als vrijwilliger voor asielzoekers, nog eens vier procent doet dit nog niet maar zou dit wel willen. Een kwart is wel bereid om vrijwilligerswerk uit te voeren, maar heeft geen mogelijkheden dit te doen. Ruim de helft geeft aan zich niet als vrijwilliger in te zetten voor asielzoekers.

	Goede zaak	Neutraal	Geen goede zaak	Weet niet/geen mening
Opvang van asielzoekers in Nederland	50%	31%	17%	2%
Opvang van asielzoekers in Hardenberg	44%	26%	28%	2%
Een AZC in mijn woonomgeving	20%	38%	40%	2%

Tabel 1: Houding ten opzichte van opvang asielzoekers (n=838)

Figuur 12: Bent u bereid om u als vrijwilliger in te zetten voor asielzoekers? (n=838)

Stellingen

De meeste respondenten zijn het erover eens dat asielzoekers zich nuttig moeten maken in onze samenleving en ruim de helft is van mening dat het onze plicht is om asielzoekers op een fatsoenlijke manier op te vangen in Nederland.

Tegelijkertijd vindt 43 procent dat inwoners van de gemeente, die het al moeilijk hebben, worden benadeeld door de komst van asielzoekers. En een ongeveer net zo grote groep (39%) is het oneens met de stelling dat de komst van asielzoekers kansen biedt voor inwoners en ondernemers in Hardenberg.

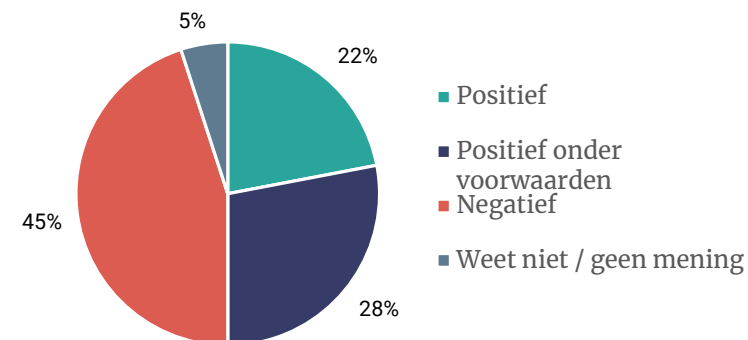
	(Zeer) mee eens	Niet mee eens/niet mee oneens	(Zeer) mee oneens	Geen antwoord
Asielzoekers moeten zich nuttig maken in onze samenleving	81%	12%	5%	3%
Het is onze plicht om asielzoekers fatsoenlijk op te vangen in Nederland	56%	22%	20%	2%
De komst van asielzoekers gaat ten koste van inwoners van de gemeente die het al moeilijk hebben	43%	22%	30%	6%
De komst van asielzoekers biedt kansen voor inwoners en ondernemers in de gemeente	27%	27%	39%	7%

Tabel 2: Geef aan in hoeverre u het eens of oneens bent met de volgende stellingen? (n=838)

Verlenging AZC Hardenberg

De gemeenteraad van Hardenberg neemt in het najaar een besluit over het wel of niet voortzetten van het opvangen van asielzoekers in het AZC in Hardenberg met maximaal vijf jaar (2021-2026). Ruim een vijfde van de respondenten (22%) staat positief tegenover het voortzetten van het AZC Hardenberg tot en met 2026, 28 procent vindt de voortzetting onder voorwaarden acceptabel en 45 procent staat negatief tegenover het voortzetten van het AZC.

Figuur 13: Hoe staat u tegenover het voortzetten van het AZC Hardenberg tot en met 2026? (n=838)

Voorwaarden voor verlenging

Aan de respondenten is gevraagd welke voorwaarden voor hen belangrijk zijn bij het voortzetten van het AZC Hardenberg tot en met 2026.

Voor respondenten die aangeven de verlenging onder voorwaarden positief te vinden, is vooral van belang dat de bewoners van het AZC geen overlast veroorzaken. Volgens hen moet er beter worden gehandhaafd en strenger worden opgetreden als deze bewoners zich misdragen, genieten gezinnen de voorkeur boven alleenstaande mannen, moet er goed gecontroleerd worden of de asielzoekers geen economische vluchtelingen/gelukszoekers zijn, blijft veiligheid een aandachtspunt en is het belangrijk dat de asielzoekers zich beter aanpassen aan de Nederlandse samenleving.

Respondenten die positief staan tegenover de verlenging van het AZC noemen als voorwaarden hiervoor dat de bewoners van het AZC goede begeleiding krijgen bij hun integratie en deelname aan de samenleving, dat de veiligheid moet worden gewaarborgd en er op moet worden gelet dat er alleen vluchtelingen uit onveilige landen worden opgevangen. Een deel van de respondenten geeft aan dat de voortzetting van het AZC niet aan voorwaarden gebonden is, de huidige afspraken voldoen en men kan doorgaan zoals het nu gaat.

Een deel van de respondenten die negatief staan tegenover het voortzetten van het AZC geeft aan dat wat hen betreft geen voorwaarden zijn waarbinnen de verlenging wel mogelijk is: de termijn van vijf jaar is verstreken en het AZC moet verdwijnen. Respondenten die wel voorwaarden noemen, geven met name aan dat er strenger moet worden gehandhaafd op het volgen van de Nederlandse regels, veiligheid moet bovenaan de agenda staan, er moet een avondklok worden ingesteld, gelukszoekers zijn niet welkom en er mogen alleen gezinnen worden opgevangen.

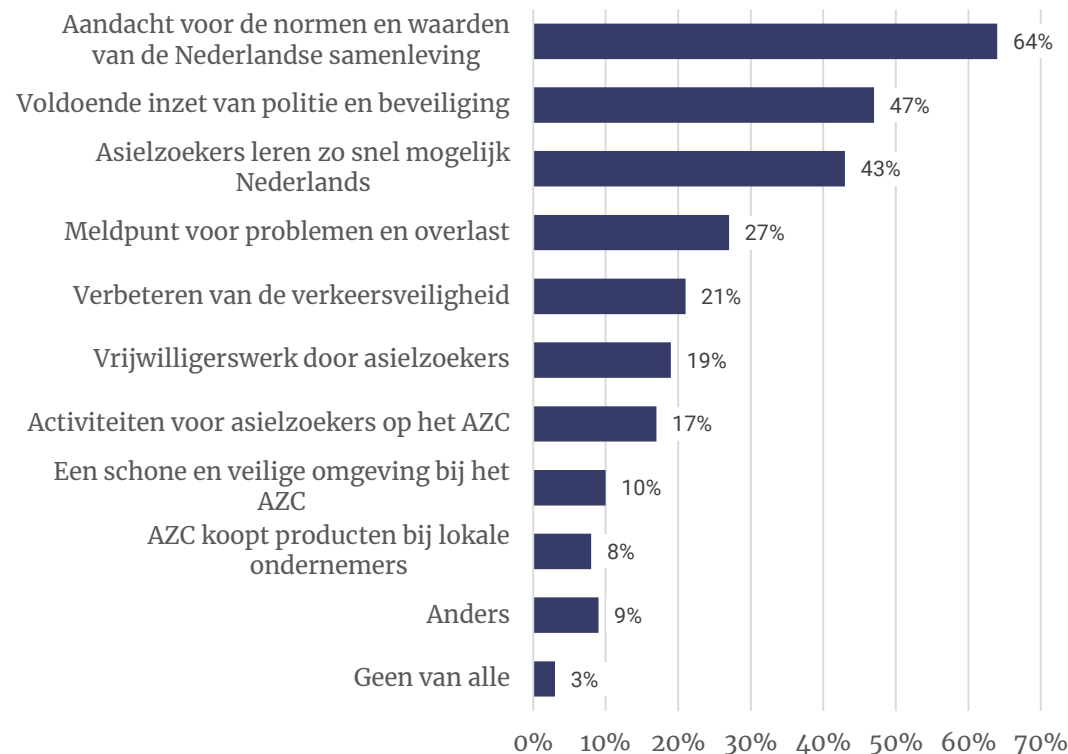

Aandachtspunten bij verlenging AZC

Als de gemeente zou besluiten om het AZC Hardenberg voort te zetten tot en met 2026 is het volgens twee op de drie respondenten van belang dat er extra aandacht wordt besteedt aan de normen en waarden van de Nederlandse samenleving. Bijna de helft vindt het belangrijk dat er extra aandacht komt voor de capaciteit van politie en beveiliging, ruim twee vijfde geeft aan dat asielzoekers zo snel mogelijk Nederlands dienen te leren.

Behalve de weergegeven aandachtspunten noemen respondenten ook dat er in geval van verlenging extra aandacht moet komen voor een goede, transparante berichtgeving (meer openheid, niet alleen positieve berichten). Daarnaast wordt genoemd dat er moet worden gezorgd voor een zinvolle dagbesteding voor de bewoners van het AZC, er moet strenger worden opgetreden bij overlast en criminaliteit en de gemeente moet zorgen dat er een avondklok wordt ingesteld om overlast in de avond te beperken. Een aantal respondenten geeft hier aan onder geen beding een verlenging te willen.

Figuur 14: Stel: het AZC Hardenberg blijft geopend tot en met 2026. Waaraan moet de gemeente Hardenberg in dat geval extra aandacht besteden in de komende jaren? (n=838)

Verlenging AZC Hardenberg: naar leeftijd en geslacht

De mate waarin respondenten positief of negatief staan tegenover het voortzetten van het AZC tot en met 2026 is in enige mate afhankelijk van de leeftijd en het geslacht van de respondent. Over het geheel genomen zijn 65-plussers positiever over het voortzetten van het AZC dan jongere respondenten. In de leeftijd van 35-49 jaar staat men het minst positief tegenover deze voortzetting.

Als we kijken naar geslacht valt op dat bijna twee keer zoveel vrouwen positief staan tegenover de voortzetting van het AZC (zonder dat hieraan voorwaarden verbonden zijn) als mannen. De verschillen zijn minder groot wanneer de respondenten die positief onder voorwaarden zijn, worden meegeteld.

Houding t.o.v. verlenging:	Leeftijd				Geslacht		
	18-34 n=196	35-49 n=225	50-64 n=211	65+ n=198	Man n=447	Vrouw n=353	Totaal
Positief	20%	18%	24%	26%	16%	30%	22%
Positief onder voorwaarden	27%	26%	24%	35%	30%	27%	28%
Negatief	48%	52%	50%	30%	47%	40%	45%
Weet niet / geen mening	5%	5%	2%	9%	6%	3%	5%

Tabel 3: Hoe staat u tegenover het voortzetten van het AZC Hardenberg tot en met 2026? *Uitgesplitst naar leeftijd en geslacht (n=838)*

Verlenging AZC Hardenberg: naar wijk

De mate waarin respondenten positief of negatief zijn over de voortzetting van het AZC verschilt per wijk, maar er is geen duidelijke samenhang met de afstand tot het AZC.

Respondenten uit Centrum Winkelgebied zijn het vaakst positief zonder voorwaarden aan de verlenging te stellen. Respondenten uit Collendoorn staan over het geheel genomen het meest positief tegenover verlenging, maar stellen vaak wel voorwaarden. Het meest negatief over de verlenging zijn respondenten uit Heemse-Oost Heemsermars.

Houding t.o.v. verlenging:	Wijk						Totaal
	Heemser-veen* n=24	Collendoorn* n=29	Marslanden n=365	Heemse-Oost Heemsermars n=138	Centrum Winkelgebied n=129	Overig Stad Hardenberg n=153	
Positief	17%	21%	22%	17%	26%	23%	22%
Positief onder voorwaarden	33%	41%	31%	28%	21%	22%	28%
Negatief	50%	34%	42%	49%	47%	49%	45%
Weet niet / geen mening	0%	3%	5%	5%	7%	6%	5%

Tabel 4: Hoe staat u tegenover het voortzetten van het AZC Hardenberg tot en met 2026? *Uitgesplitst naar wijk (n=838)*

* Percentages zijn gebaseerd op minder dan 50 deelnemers en derhalve indicatief.

Verlenging AZC Hardenberg: naar houding

De manier waarop respondenten kijken naar de opvang van asielzoekers in het algemeen heeft ook invloed op de mate waarin zij positief of negatief tegenover voortzetting van het AZC in Hardenberg staan. Respondenten die het opvangen van asielzoekers een goede zaak vinden, staan over het geheel genomen ook meer positief tegenover het voortzetten van het AZC in Hardenberg. Hoe dichterbij huis men de opvang van asielzoekers een goede zaak vindt, hoe positiever men ook is over de verlenging van vijf jaar. Respondenten die het een goede zaak vinden dat er een AZC in hun woonomgeving is, zijn hier het meest positief over.

Houding t.o.v. verlenging:	Mening over AZC in woonomgeving:				Totaal
	Goede zaak n=170	Neutraal n=320	Slechte zaak n=333	Weet niet / geen mening n=15*	
Positief	68%	20%	0%	0%	22%
Positief onder voorwaarden	27%	48%	8%	53%	28%
Negatief	2%	21%	90%	40%	45%
Weet niet / geen mening	3%	10%	2%	7%	5%

Tabel 7: Hoe staat u tegenover het voortzetten van het AZC Hardenberg tot en met 2026? *Uitgesplitst naar mening over AZC in woonomgeving (n=838)*

Houding t.o.v. verlenging:	Opvangen asielzoekers in NL?				Totaal
	Goede zaak n=419	Neutraal n=263	Slechte zaak n=143	Weet niet / geen mening n=13*	
Positief	40%	5%	1%	0%	22%
Positief onder voorwaarden	38%	23%	8%	0%	28%
Negatief	15%	67%	91%	92%	45%
Weet niet / geen mening	7%	6%	1%	8%	5%

Tabel 5: Hoe staat u tegenover het voortzetten van het AZC Hardenberg tot en met 2026? *Uitgesplitst naar mening opvangen asielzoekers in Nederland (n=838)*

Houding t.o.v. verlenging:	Opvangen asielzoekers in Hardenberg?				Totaal
	Goede zaak n=370	Neutraal n=215	Slechte zaak n=238	Weet niet / geen mening n=15*	
Positief	46%	6%	0%	0%	22%
Positief onder voorwaarden	40%	34%	3%	27%	28%
Negatief	8%	51%	96%	73%	45%
Weet niet / geen mening	6%	10%	0%	0%	5%

Tabel 6: Hoe staat u tegenover het voortzetten van het AZC Hardenberg tot en met 2026? *Uitgesplitst naar mening opvangen asielzoekers in de gemeente (n=838)*

* Percentages zijn gebaseerd op minder dan 50 deelnemers en derhalve indicatief.

Verlenging AZC Hardenberg: persoonlijke ervaringen

Respondenten die zelf ervaring hebben gehad met het AZC Hardenberg zijn uitgesproken over het al dan niet voortzetten van het AZC: hoe positiever deze ervaringen waren, hoe positiever men tegenover de voortzetting staat. Degenen die geen ervaringen met het AZC hadden hebben hier minder vaak uitgesproken mening over, maar staan over het geheel genomen wel positiever tegenover voortzetting dan gemiddeld.

Degenen die zelf contact hebben gehad met bewoners van het AZC geven vaker aan een verlenging van de termijn van vijf jaar positief te vinden. Als men nauwelijks of geen contact had, staat men hier meer negatief tegenover.

Houding t.o.v. verlenging:	Eigen ervaringen met het AZC Hardenberg:					Totaal
	(vooral) positief n=196	Evenveel positief als negatief n=94	(vooral) negatief n=318	Geen ervaringen n=210	Weet niet / geen mening n=20*	
Positief	57%	6%	0%	28%	20%	22%
Positief onder voorwaarden	35%	53%	14%	33%	10%	28%
Negatief	6%	33%	84%	28%	60%	45%
Weet niet / geen mening	3%	7%	2%	11%	10%	5%

Tabel 8: Hoe staat u tegenover het voortzetten van het AZC Hardenberg tot en met 2026? *Uitgesplitst naar eigen ervaringen (n=838)*

Houding t.o.v. verlenging:	Contact met bewoners AZC		Totaal
	Enig/veel contact n=530	Nauwelijks/geen contact n=217	
Positief	30%	17%	22%
Positief onder voorwaarden	30%	26%	28%
Negatief	37%	50%	45%
Weet niet / geen mening	4%	6%	5%

Tabel 9: Hoe staat u tegenover het voortzetten van het AZC Hardenberg tot en met 2026? *Uitgesplitst naar mate van contact met bewoners van AZC (n=838)*

* Percentages zijn gebaseerd op minder dan 50 deelnemers en derhalve indicatief.

Verlenging AZC Hardenberg: overlast en onveiligheid

De mate waarin respondenten overlast van bewoners van het AZC ervaren of zich onveilig voelen door de aanwezigheid van het AZC heeft grote invloed op hoe zij naar een voortzetting van het AZC in Hardenberg kijken. Hoe meer overlast men ervaart of hoe vaker men zich onveilig voelt door de aanwezigheid van het AZC, hoe meer zij tegenstander zijn van de verlenging van de termijn van vijf jaar.

Houding t.o.v. verlenging:	Ervaart overlast door bewoners AZC:				Totaal
	Ja, veel overlast n=132	Ja, een beetje overlast n=326	Nee, geen overlast n=361	Geen antwoord n=19*	
Positief	0%	3%	47%	5%	22%
Positief onder voorwaarden	3%	31%	35%	16%	28%
Negatief	97%	61%	11%	63%	45%
Weet niet / geen mening	0%	5%	7%	16%	5%

Tabel 10: Hoe staat u tegenover het voortzetten van het AZC Hardenberg tot en met 2026? *Uitgesplitst naar ervaren overlast door bewoners van het AZC Hardenberg (n=838)*

Houding t.o.v. verlenging:	Voelt zich wel eens onveilig door aanwezigheid AZC?					Totaal
	Ja, vaak n=126	Ja, soms n=269	Ja, zelden n=101	Nee n=331	Geen antwoord n=12*	
Positief	1%	1%	17%	48%	0%	22%
Positief onder voorwaarden	8%	25%	49%	32%	27%	28%
Negatief	90%	69%	27%	14%	64%	45%
Weet niet / geen mening	1%	5%	8%	7%	9%	5%

Tabel 11: Hoe staat u tegenover het voortzetten van het AZC Hardenberg tot en met 2026? *Uitgesplitst naar gevoel van onveiligheid door aanwezigheid van het AZC Hardenberg (n=838)*

Bijlage: Verantwoording

Verantwoording

Uitgangspunten

Het onderzoeksgebied bestaat uit de omliggende buurtschappen en wijken van AZC Hardenberg en het centrum van Hardenberg (zie kaart):

- Heemserveen
- Collendoorn
- Marslanden
- Heemse-Oost / Heemsermars
- Centrum Winkelgebied
- Overig Stad Hardenberg

De gemeente Hardenberg hechtte er aan dat alle huishoudens in het onderzoeksgebied in de gelegenheid werden gesteld om hun mening te geven. Een evenwichtige verdeling in de steekproef was ondergeschikt aan het participatieve karakter.

Vragenlijst

De vragenlijst bestaat uit 29 vragen, die ingaan op de houding tegenover de opvang van asielzoekers in het algemeen, de persoonlijke ervaringen met het AZC en de effecten op de woonomgeving, de mate waarin overlast en onveiligheidsgevoelens voorkomen, de informatievoorziening en het optreden bij overlast, het draagvlak voor de verlenging van het azc, de randvoorwaarden bij verlenging en de bereidheid om zich als vrijwilliger in te zetten.

Dataverzameling

Door de gemeente Hardenberg is vanuit de Basisadministratie Gebouwen (BAG) een lijst aangeleverd van alle bewoonde adressen in de zes genoemde buurten. In totaal gaat het om 4.273 woonadressen. Deze zijn per brief benaderd met unieke inloggegevens voor een online vragenlijst. Op deze wijze was gegarandeerd dat iedereen niet meer dan één keer de vragenlijst invult en dat uitsluitend bewoners van het onderzoeksgebied kunnen deelnemen.

De brief was algemeen geadresseerd ('Aan de bewoner(s) van'). In de brief is verzocht om de vragenlijst in te vullen door de eerstjarige in het huishouden van 16 jaar en ouder. Dat vergroot de representativiteit. De communicatie over het onderzoek werd ondersteund door middel van berichten en oproepen in de lokale media vanuit de gemeente Hardenberg.

De vragenlijst kon worden ingevuld tussen vrijdag 15 mei en dinsdag 2 juni 2020.

Verantwoording

Respons

In totaal hebben 838 inwoners de vragenlijst volledig ingevuld. Daarmee is er in totaal van een op de vijf huishoudens in het onderzoeksgebied respons ontvangen. In de buurten rondom het AZC heeft een groter deel van de huishoudens deelgenomen dan in de verder weg gelegen buurten Centrum/Winkelgebied en Overig Stad Hardenberg.

Circa een op de tien respondenten heeft betrokkenheid bij het AZC Hardenberg. De meesten van hen op een andere manier dan als werknemer, toeleverancier of vrijwilliger. Bijvoorbeeld als omwonende, via school, via kerk/vereniging of indirect via familieleden. Een directe professionele betrokkenheid is derhalve nauwelijks van invloed op de resultaten van deze peiling.

Buurt	Aangeschreven woonadressen	Respons (abs.)	Respons (%)
Heemserveen	105	24	23%
Collendoorn	122	29	24%
Heemse-Oost Heemsermars	677	138	20%
Marslanden	1.229	362	29%
Centrum Winkelgebied	994	129	13%
Overig Stad Hardenberg	1.146	153	13%
TOTAAL	4.273	838	20%

Tabel 12: Respons per buurt

Geslacht	Respons (abs.)	Aandeel (%)
Man	447	53%
Vrouw	353	42%
Anders / Geen antwoord	38	5%
TOTAAL	838	100%

Tabel 13: Respons naar geslacht

Leeftijdsgroep	Respons (abs.)	Aandeel (%)
18-34 jaar	196	23%
35-49 jaar	225	27%
50-64 jaar	211	25%
65 jaar en ouder	198	24%
Geen antwoord	8	1%
TOTAAL	838	100%

Tabel 14: Respons per leeftijdsgroep

Bent u betrokken bij het AZC Hardenberg?	Respons (abs.)	Aandeel (%)
Ja, als werknemer	6	1%
Ja, als toeleverancier	5	1%
Ja, als vrijwilliger	16	2%
Ja, op een andere manier	53	6%
Nee	751	90%
Geen antwoord	7	1%
TOTAAL	838	100%

Tabel 15: Respons naar betrokkenheid bij AZC

Verantwoording

Leeswijzer

Alle huishoudens in het onderzoeksgebied hadden de kans om deel te nemen aan het draagvlakonderzoek en hun mening te geven over de verlenging van het AZC Hardenberg. Het responspercentage van 20 procent is conform verwachting voor een enquête welke volgens deze opzet is uitgevoerd. Maar uiteindelijk heeft dus een betrekkelijk klein deel van circa een op de vijf huishoudens gebruik gemaakt van de gelegenheid om hun mening te geven over hun ervaringen.

Omdat geen non-respons onderzoek is gedaan, is er geen informatie beschikbaar over de mening van de grote groep van 80 procent van de huishoudens die *niet* heeft gerespondeerd. Er zijn aanwijzingen dat er bovengemiddeld veel is deelgenomen door inwoners met een uitgesproken mening over het AZC. In 2016 en 2018 zijn in een representatief onderzoek met een neutraal karakter (Veiligheidsmonitor Hardenberg) ook vragen gesteld over overlast en onveiligheidsgevoelens vanwege het AZC. De gevonden percentages waren veel lager dan in dit draagvlakonderzoek, dat is aangekondigd als evaluatie van het AZC. De hogere percentages duiden erop dat relatief veel inwoners zijn getripped die zelf een vorm van overlast hebben ervaren en/of een negatieve beleving hebben gehad.

	Veiligheidsmonitor 2018	Draagvlakonderzoek 2020
% ervaart veel overlast door bewoners van het AZC	5%	16%
% voelt zich vaak onveilig door de aanwezigheid van het AZC	7%	15%

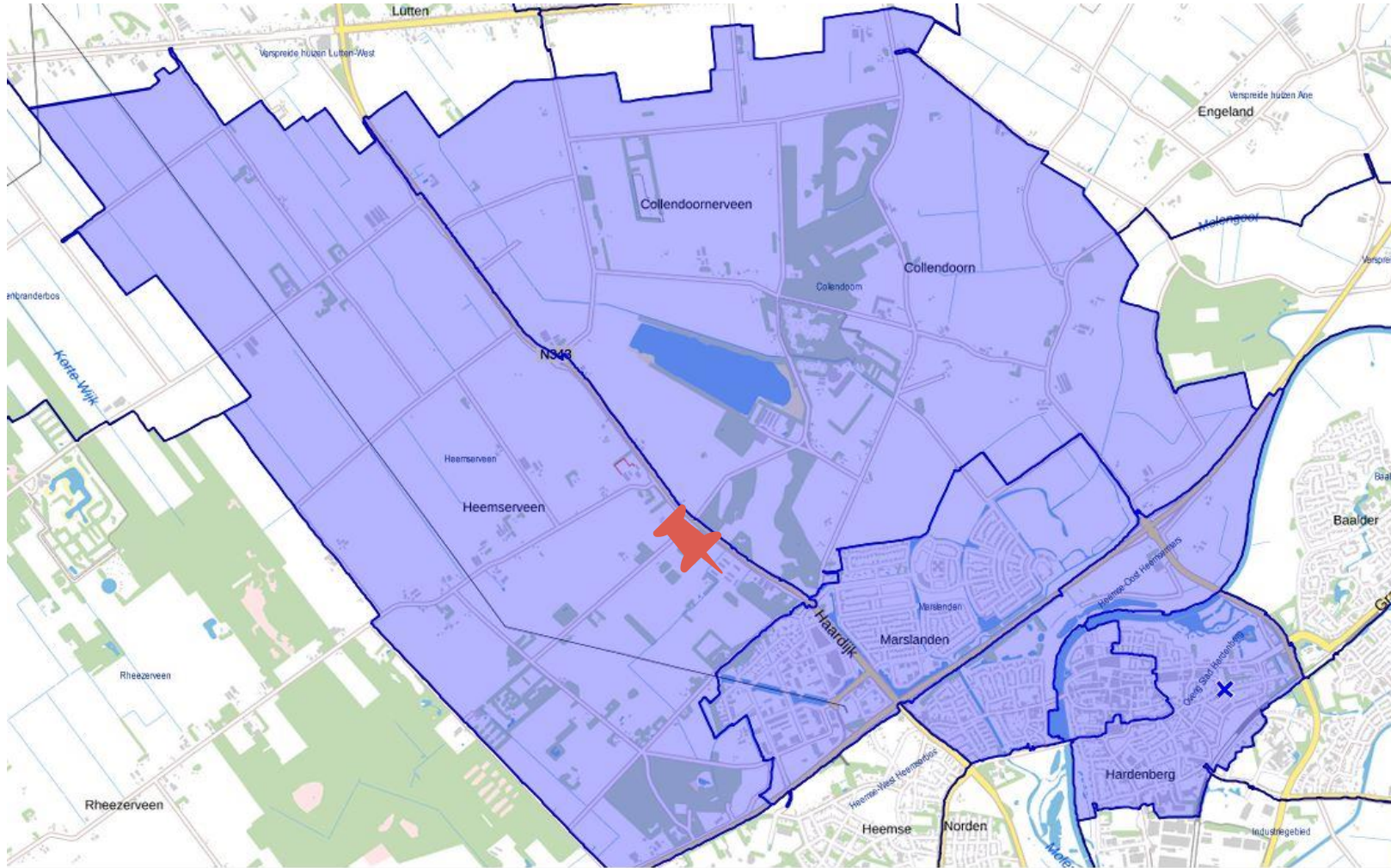
De resultaten van het draagvlakonderzoek hebben betrekking op alle personen die via de vragenlijst hun mening over dit onderwerp hebben gegeven (respondenten). Dat was ook het uitgangspunt vooraf (want: participatie) en er is dan ook *geen* weging toegepast. In het vervolg van dit rapport (beschrijving van de resultaten) wordt derhalve dan ook gesproken over respondenten en niet huishoudens of inwoners.

Analyse open vragen

Naast gesloten vragen zijn er ook open vragen gesteld om voldoende ruimte te geven voor het delen van eigen ervaringen en meningen door respondenten. In dit rapport is van de betreffende vragen een samenvatting van de antwoorden opgenomen welke zijn te herkennen aan de tekstkaders. De samenvattingen hebben een kwalitatieve insteek. Dit wil zeggen dat ze de spreiding weergeven van de antwoorden en niet hoe vaak een antwoord is genoemd.

Onderzoeksgebied

I&O Research

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl